

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ**

z dnia 21 stycznia 1997 r.

w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania.

(Dz. U. z 1997 r. Nr 12, poz. 67 i Nr 18, poz. 102 oraz z 2009 r. Nr 218, poz. 1696)

Na podstawie art. 92a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496) zarządza się, co następuje:

§ 1. Organizatorzy wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej są obowiązani do zapewnienia bezpiecznych warunków wycieczki i właściwej opieki wychowawczej. Organizatorzy wycieczki są również obowiązani zatrudniać odpowiednio przygotowaną kadre pedagogiczną.

§ 2. Organizatorami wycieczki mogą być szkoły i placówki, osoby prawne i fizyczne, a także jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

§ 3. 1. (uchylony).

2. Liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy nie może przekraczać 20 osób, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, jeżeli przepisy w sprawie ogólnych warunków bezpieczeństwa i higieny nie stanowią inaczej.

3. W przypadku dzieci do 10 roku życia liczba uczestników pozostających pod opieką jednego wychowawcy nie może przekraczać 15 osób.

4. Liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy ulega zmniejszeniu, jeżeli uczestnikami są dzieci i młodzież niepełnosprawna wymagająca stałej opieki lub pomocy. Zmniejszenie liczby uczestników następuje w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

§ 4. Wysokość opłat wnoszonych przez uczestników ustala organizator wycieczki.

§ 5. Pierwszeństwo w korzystaniu z różnych form wycieczki, finansowanych z budżetu państwa, mają dzieci:

- 1) będące sierotami, wychowankowie domów dziecka oraz innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także rodzin zastępczych,
- 2) z rodzin wielodzietnych, żyjących w trudnych warunkach materialnych,
- 3) z zaburzeniami somatycznymi potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim i zamieszkujące w środowisku ekologicznie zagrożonym.

§ 6. 1. Organizator wycieczki może zorganizować wycieczkę po przedstawieniu kuratorowi oświaty, właściwemu ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora, zgłoszenia wycieczki, którego wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia, zawierającego:

- 1) dane dotyczące organizatora wycieczki,
- 2) informację na temat formy wycieczki, czasu trwania wycieczki i liczby uczestników wycieczki,

- 3) dane dotyczące kwalifikacji pracowników pedagogicznych lub wolontariuszy i kierownika wycieczki,
- 4) informację na temat programu pracy z dziećmi i młodzieżą,
- 5) informację na temat rodzaju zakwaterowania, miejsca wycieczki i opieki medycznej podczas wycieczki,
- 6) w przypadku obozów wędrownych - informację na temat przebiegu trasy obozu wędrownego.

2. Do zgłoszenia wycieczki, o którym mowa w ust. 1, organizator wycieczki dołącza:

- 1) w przypadku organizowania wycieczki w obiekcie hotelarskim lub innym obiekcie, w którym są świadczone usługi hotelarskie, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. z 2006 r. Nr 22, poz. 169) - kopię wydanej właścicielowi, zarządcy lub użytkownikowi obiektu opinii właściwej miejscowo komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej lub protokołu okresowej kontroli Państwowej Straży Pożarnej, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia,
- 2) w przypadku organizowania wycieczki w obiekcie używanym okazjonalnie do wycieczki:
 - a) szkic poszczególnych pomieszczeń obiektu, z określeniem ich funkcji, zawierający szkic pomieszczenia do spania, stołówki i pomieszczeń do zajęć wychowawczo-rekreacyjnych,
 - b) kopię wydanej właścicielowi, zarządcy lub użytkownikowi obiektu opinii właściwej miejscowo komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej lub protokołu okresowej kontroli Państwowej Straży Pożarnej, w zakresie spełnienia przez obiekt wymagań przeciwpożarowych,
- 3) w przypadku organizowania wycieczki bez stałej infrastruktury komunalnej, w szczególności obozów pod namiotami:
 - a) szkic sposobu zagospodarowania terenu przeznaczonego na obóz, zawierający szkic rozmieszczenia poszczególnych części obozu: mieszkalnej, żywieniowej, zespołu służby zdrowia, umywalni, ustępów,
 - b) kopię wydanej właścicielowi, zarządcy lub użytkownikowi obiektu lub terenu opinii właściwej miejscowo komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej lub protokołu okresowej kontroli Państwowej Straży Pożarnej, w zakresie spełnienia przez obiekt lub teren wymagań przeciwpożarowych.

3. W przypadku organizowania wycieczki poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz wycieczki trwającego do 5 dni, organizowanego dla nie więcej niż 25 uczestników, organizator wycieczki może zorganizować wycieczkę po przedstawieniu kuratorowi oświaty, właściwemu ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora, zgłoszenia wycieczki, którego wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

4. Organizator wycieczki przedstawia kuratorowi oświaty zgłoszenie wycieczki, o którym mowa w ust. 1 i 3, w wersji papierowej i elektronicznej, począwszy od dnia 1 marca i 1 października odpowiednio w przypadku wycieczki organizowanego w okresie ferii letnich i ferii zimowych, nie później jednak niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia wycieczki.

§ 6a. 1. W przypadku stwierdzenia braków lub nieprawidłowości w zgłoszeniu wycieczki, o którym mowa w § 6 ust. 1 i 3, kurator oświaty niezwłocznie wzywa organizatora wycieczki do ich uzupełnienia lub poprawienia w wyznaczonym terminie.

2. Zgłoszenie wycieczki poprawione lub uzupełnione w terminie wywołuje skutki od

chwili jego wniesienia.

§ 6b. 1. Kurator oświaty, właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wycieczki, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania zgłoszenia wycieczki, o którym mowa w § 6 ust. 1 i 3, wydaje organizatorowi wycieczki zaświadczenie o zgłoszeniu wycieczki.

2. Niezwłocznie po wydaniu zaświadczenia o zgłoszeniu wycieczki, kurator oświaty, o którym mowa w ust. 1, przesyła kuratorowi oświaty, państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu i komendantowi powiatowemu (miejskiemu) Państwowej Straży Pożarnej, właściwym ze względu na miejsce lokalizacji wycieczki, wersję elektroniczną zgłoszenia wycieczki, o którym mowa w § 6 ust. 1 i 3, wraz z załącznikami wymienionymi w § 6 ust. 2, nie ujawniając:

- 1) w przypadku gdy organizatorem wycieczki jest osoba fizyczna - numeru PESEL,
- 2) danych dotyczących kwalifikacji kierownika wycieczki zawartych w części A.5 załącznika nr 1 do rozporządzenia,
- 3) danych zawartych w części A.6 załącznika nr 1 do rozporządzenia,
- 4) danych dotyczących kwalifikacji kierownika wycieczki oraz danych dotyczących wychowawców, zawartych w części 4 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

§ 6c. 1. Niezwłocznie po wydaniu zaświadczenia o zgłoszeniu wycieczki, kurator oświaty, o którym mowa w § 6b ust. 1, podaje do publicznej wiadomości informację o wydanych zaświadczeniach o zgłoszeniu wycieczki poprzez umieszczenie w publicznej bazie następujących danych:

- 1) w przypadku gdy organizatorem wycieczki jest szkoła, placówka, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej - numeru zaświadczenia o zgłoszeniu wycieczki, nazwy organizatora wycieczki i jego danych teleadresowych (adres siedziby, numery telefonów i faksów, adresy poczty elektronicznej), liczby uczestników wycieczki, terminu i miejsca lokalizacji wycieczki (miejscowość, powiat i województwo),
- 2) w przypadku gdy organizatorem wycieczki jest osoba fizyczna - numeru zaświadczenia o zgłoszeniu wycieczki, liczby uczestników wycieczki, terminu i miejsca lokalizacji wycieczki (miejscowość, powiat i województwo), z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Kurator oświaty ujawnia imię i nazwisko organizatora wycieczki oraz jego dane teleadresowe (adres zamieszkania oraz adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zamieszkania, numery telefonów i faksów, adresy poczty elektronicznej) na pisemny wniosek zainteresowanych.

3. Dane zawarte w publicznej bazie danych, o której mowa w ust. 1, oraz zasobach informatycznych kuratorów oświaty i służb, o których mowa w § 6b ust. 2, są usuwane corocznie w dniach 30 września i 31 marca odpowiednio w przypadku wycieczki organizowanego w okresie ferii letnich i ferii zimowych.

§ 6d. Organizator wycieczki niezwłocznie informuje kuratora oświaty, właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wycieczki, o zmianach okoliczności objętych zgłoszeniem wycieczki, o którym mowa § 6 ust. 1 i 3, lub załącznikami wymienionymi w § 6 ust. 2.

§ 7. 1. Organy prowadzące szkoły lub dyrektorzy szkół upoważnieni przez te organy mogą udostępniać na potrzeby placówek wycieczki obiekty szkolne oraz urządzenia i tereny.

2. Zasady i warunki użytkowania obiektów szkolnych oraz urządzeń i terenów ustalane są w formie umowy pomiędzy ich dysponentem a organizatorem wycieczki.

§ 8. 1. Obiekt albo teren, w którym ma być zorganizowany wypoczynek, musi spełniać wymogi dotyczące bezpieczeństwa, ochrony przeciwpożarowej, warunków higieniczno-sanitarnych oraz ochrony środowiska określonych przepisami o ochronie przeciwpożarowej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej i ochronie środowiska, a w przypadku organizacji wycieczki z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - obiekt musi być ponadto dostosowany do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników wycieczki.

2. Żywnienie uczestników wycieczki powinno odbywać się zgodnie z zasadami higieny oraz racjonalnego żywienia określonymi w odrębnych przepisach.

§ 9. 1. Organizator wycieczki jest obowiązany zapewnić uczestnikom wycieczki bezpieczne i higieniczne warunki w czasie wycieczki.

2. Uczestnicy wycieczki korzystają z wyznaczonych kąpielisk pod opieką wychowawcy i przynajmniej jednego ratownika z odpowiednimi kwalifikacjami.

3. Warunki korzystania z kąpeli, organizacji kąpielisk oraz organizowania wycieczek górskich i krajoznawczo-turystycznych określają odrębne przepisy.

4. W razie wypadków uczestników wycieczki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.

5. Zasady organizowania opieki medycznej nad uczestnikami wycieczki określają odrębne przepisy.

§ 10. 1. Uczestnicy wycieczki, w celu wzięcia udziału w wycieczce, składają organizatorowi wycieczki karty kwalifikacyjne.

2. Wzór karty kwalifikacyjnej uczestnika wycieczki określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 11. 1. Wycieczką kieruje nauczyciel, czynny instruktor harcerski w stopniu co najmniej podharcemistrza lub inna osoba, posiadająca co najmniej trzyletni staż pracy opiekuńczo-wychowawczej lub dydaktyczno-wychowawczej, spełniająca warunki określone w § 12 ust. 2. Przepis § 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Nauczyciel, czynny instruktor harcerski lub inna osoba, o których mowa w ust. 1, muszą posiadać zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników wycieczki obejmującego program stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia.

3. Obowiązek posiadania zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy osób zajmujących stanowiska kierownicze w szkołach i placówkach.

4. Do obowiązków kierownika wycieczki należy w szczególności:

- 1) kierowanie wycieczką zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 2) opracowywanie planu pracy oraz rozkładu dnia wycieczki i kontrola ich realizacji,
- 3) ustalenie i przydzielenie szczegółowego zakresu czynności poszczególnym pracownikom,
- 4) kontrola wykonywania obowiązków przez pracowników,
- 5) zapewnienie uczestnikom wycieczki właściwej opieki i warunków bezpieczeństwa od momentu przejścia ich od rodziców (prawnych opiekunów) do czasu ponownego przekazania rodzicom (prawnym opiekunom),
- 6) zapewnienie odpowiednich warunków zdrowotnych i higieniczno-sanitarnych w miejscu

wypoczynku zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie stanu sanitarnego pomieszczeń i otoczenia,

- 7) informowanie o zachowaniu dzieci i młodzieży oraz ich stanie zdrowia - na wniosek rodziców (prawnych opiekunów),
- 8) zapewnienie zróżnicowanej diety uczestnikom wypoczynku,
- 9) przechowywanie dostarczonych przez organizatora wypoczynku kopii dokumentów poświadczających kwalifikacje pracowników pedagogicznych lub wolontariuszy.

§ 12. 1. Wychowawcami w różnych formach wypoczynku mogą być:

- 1) nauczyciele,
- 2) studenci szkół wyższych kierunków i specjalności, których program obejmuje przygotowanie pedagogiczne, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia,
- 3) słuchacze kolegów nauczycielskich i nauczycielskich kolegów językowych, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia,
- 4) osoby posiadające zaświadczenia o ukończeniu kursu dla wychowawców kolonijnych, obejmującego program określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia,
- 5) instruktorzy harcerscy w stopniu co najmniej przewodnika,
- 6) przodownicy turystyki kwalifikowanej oraz instruktorzy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego,
- 7) trenerzy i instruktorzy sportowi.

2. Osoby wymienione w ust. 1 pkt 4-7 powinny spełniać następujące warunki:

- 1) mieć ukończone 18 lat życia,
- 2) posiadać co najmniej średnie wykształcenie, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Warunek określony w ust. 2 pkt 2 nie dotyczy instruktorów harcerskich, o których mowa w ust. 1 pkt 5, pełniących funkcję wychowawcy w formach wypoczynku prowadzonych przez organizacje harcerskie.

4. Do obowiązków wychowawcy należy w szczególności:

- 1) zapoznanie się z kartami kwalifikacyjnymi uczestników wypoczynku,
- 2) prowadzenie dziennika zajęć, którego wzór stanowi załącznik nr 6 do rozporządzenia,
- 3) opracowywanie planów pracy wychowawczej grupy,
- 4) organizowanie zajęć zgodnie z rozkładem dnia,
- 5) sprawowanie opieki nad uczestnikami grupy w zakresie higieny, zdrowia, żywienia oraz innych czynności opiekuńczych,
- 6) zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom grupy,
- 7) prowadzenie innych zajęć zleconych przez kierownika wypoczynku.

§ 12a. Organizatorzy wypoczynku są obowiązani przechowywać kopie dokumentów poświadczających kwalifikacje pracowników pedagogicznych i kierownika wypoczynku.

§ 13. Kierownik lub przynajmniej jeden z wychowawców placówki wypoczynku organizowanej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumienie się w kraju docelowym.

§ 14. Kursy, o których mowa w § 11 ust. 2 oraz w § 12 ust. 1 pkt 4, mogą być organizowane przez kuratoria oświaty i placówki doskonalenia nauczycieli, a także osoby prawne i fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratora oświaty.

§ 15. Nadzór nad wypoczynkiem sprawuje kurator oświaty właściwy ze względu na miejsce lokalizacji wypoczynku.

§ 16. 1. W razie stwierdzenia prowadzenia wypoczynku niezgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności stwierdzenia warunków zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu uczestników wypoczynku, organ sprawujący nadzór nad wypoczynkiem może zawiesić prowadzenie wypoczynku przez organizatora wypoczynku lub - w przypadku otrzymania wniosku odpowiedniego organu - zdecydować o zakończeniu prowadzenia wypoczynku przez organizatora wypoczynku. W tym przypadku organizator wypoczynku jest obowiązany przenieść uczestników do innego obiektu, spełniającego warunki wymagane odrębnymi przepisami, lub zapewnić uczestnikom niezwłoczny powrót do miejsca zamieszkania.

2. Organ sprawujący nadzór nad wypoczynkiem zawiadamia o zawieszeniu lub zakończeniu prowadzenia wypoczynku przez organizatora wypoczynku kuratora oświaty właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wypoczynku.

§ 17. (uchylony).

§ 18. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 1993 r. w sprawie rodzajów, organizacji i zasad działania publicznych placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej (Dz. U. Nr 67, poz. 323 i z 1994 r. Nr 101, poz. 494).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1997 r.